

Ett hållbart Täbys synpunkter på Täby kommuns svar i 2022 års ranking Sveriges Miljöstämman.

2022-05-25

Vi som har granskat är: Ulla-Marie Petersson, Sara Linde och Malin Mattsson

(NY) Agenda 2030: Har kommunen implementerat arbetet med Agenda 2030 i den kommunala verksamheten?

Krav: Arbetet ska vara dokumenterat och allmänheten ska kunna ta del av det. Arbetet ska ha politisk förankring och innehålla en handlingsplan som beskriver hur implementeringen ser ut och genomförs. Arbetet ska vara aktuellt, pågående och med regelbunden uppföljning

Täby kommuns svar	Ett hållbart Täbys svar
I ny Översiktsplan finns hållbarhetsmål direkt kopplade till målen i Agenda 2030. Nyckeltal för uppföljning finns i verksamhetsplan och kompetenssatsningar har genomförts kommunövergripande för att medvetandegöra hela organisationen om Agendan. Kommunen är med i Glokala Sverige.	ingen kommentar

(NY) Agenda 2030: Har kommunen ett systematiskt arbete för att kunskapsutveckla de kommunanställda i hur de ska arbeta för att implementera arbetet med Agenda 2030 i sin specifika yrkesroll?

Krav: Arbetet ska vara dokumenterat och allmänheten ska kunna ta del av det. Arbetet ska inkludera all personal i den kommunala verksamheten, även kommunala bolag. Arbetet ska vara aktuellt, pågående och med regelbunden uppföljning.

Täby kommuns svar	Ett hållbart Täbys svar

Ja, Täby är med i Glokala Sverige och en kompetensinsats har genomförts (miljöutbildning för samtliga anställda under 2019-2020 där A2030 ingår)	ingen kommentar
--	-----------------

(NY) Transporter: Hur stor del av kommunens samhällsbetalda transporter som skolskjutsar, färdtjänst, varutransporter med mera, sker med fossilbränslefria alternativ?

Krav: Arbetet ska vara dokumenterat och allmänheten ska kunna ta del av det.

Svarsalternativ: 0 procent/ 1-20 procent/ 21-40 procent/ 41- 60 procent/ 61- 80 procent/ 81- 100 procent

Täby kommuns svar	Ett hållbart Täbys svar
21-40 procent, I transportupphandlingar där kommunen har rådighet och det inte kan anses bli alltför kostnadsdrivande ställs alltid krav på fossilbränslefritt. Senaste exemplet är avfallstransporterna.	ingen kommentar

(NY) Transporter: Har kommunen en strategi för att fasa ut fossila bränslen till förmån för fossilbränslefria lösningar?

Krav: Arbetet ska vara dokumenterat och allmänheten ska kunna ta del av det.

Täby kommuns svar	Ett hållbart Täbys svar
Ja Länk till "Så följer vi upp och uppmärksammar hållbarhetsarbetet" Kommunen har en Klimat- och energistrategi och arbetar även i översiktsplaneringen för att koncentrera ny bebyggelse i kollektivtrafiknära lägen. Även kollektivtrafikplan, Framkomlighetsstrategi och Cykelplan vägleder i arbetet.	Nej Kommunens klimat- och energistrategi togs fram 2009 och innehöll endast mål som sträckte sig till 2020. Kommunen jobbar till viss del med att bygga kollektivtrafiknära och har en cykelplan men en strategi för att fasa ut fossila bränslen inom transportsektorn saknas. I kommunens Framkomlighetsstrategi, som syftar till att "bidra till framkomlighet i vägnätet" finns inget uttalat mål om att fasa ut fossila bränslen, ingen prioritering vilka trafikslag som ska öka eller minska och det finns ingen koppling till målen i Agenda 2030. 2014 sattes målet att "cyklingen i kommunen ska fördubblas till 2024". I

	<p>cykelplanen som gäller 2020-2024 konstateras att cyklingen ökat med 63% till 2019. Målet är fortfarande en fördubbling mellan 2014 - 2024, vilket innebär att man nu förväntar sig en minskande ökningstakt fram till 2024.</p> <p>Inga uppgifter ges i cykelplanen om hur stor andelen resor inom kommunen som skedde med cykel 2014, så i praktiken är målet inte kvantifierat.</p>
--	--

(NY) Transport: Har kommunen ett systematiskt arbete för att effektivisera/minska transportbehovet i den kommunala verksamheten? Till exempel samdistribution, samåkning eller effektivare logistik.

Krav: Arbetet ska vara dokumenterat och allmänheten ska kunna ta del av det. Arbetet ska innefatta hela den kommunala verksamheten, även de kommunala bolagen. Arbetet ska vara aktuellt, pågående och med regelbunden uppföljning.

Täby kommuns svar	Ett hållbart Täbys svar
<p>Ja</p> <p>Länk till Framkomlighet</p> <p>Kommunen arbetar i samverkan med marknadsaktörer.</p>	<p>Nej</p> <p>Frågan besvaras inte på den angivna länken och det saknas helt information om att detta skulle ske inom den kommunala verksamheten.</p>

Byggnader: Har kommunen ett systematiskt arbete för att ställa miljökrav på demonterbarhet vid nybyggnad, större ombyggnader och renoveringar av kommunägda lokaler och bostäder?

Krav: Arbetet ska vara dokumenterat och allmänheten ska kunna ta del av det. Arbetet får ej innefatta enbart upprättande av rivningslov, ska vara aktuellt, pågående och med regelbunden uppföljning.

Täby kommuns svar	Ett hållbart Täbys svar
<p>Nej</p>	<p>Nej, detta saknas helt då kommunen hävdar att det inte är möjligt.</p>

(NY) Byggnader: Ställer kommunen specifika miljö- och klimatkrav vid markanvisningar, överlåtelse/upplåtelse av mark för bostadsbyggande?

Krav: Kravställningen ska vara dokumenterad och allmänheten ska kunna ta del av den. Kravställningen kan till exempel innebära att priset blir lägre om anbudet

innefattar miljölösningar som gynnar ett hållbart och cirkulärt byggande, klimatsmarta energilösningar eller certifieringar. (Begränsningar finns enligt PBL för att ställa egna krav på byggnadsverks tekniska egenskaper, så kallade särkrav.) Denna fråga poängsätts inte i år eftersom förutsättningarna kan se olika ut i olika kommuner, men vi vill gärna veta om det förekommer.

Svarsalternativ: Ja / Nej/ inga markanvisningar har utförts under året

Täby kommuns svar	Ett hållbart Täbys svar
Nej Svaret följer av dels kommunens riktlinjer för markanvisning och exploateringsavtal godkända av KF febr 2021, dels lagstiftning om förbud mot särkrav.	Nej, detta saknas helt då kommunen hävdar att det inte är möjligt. Det är anmärkningsvärt att inga ansträngningar görs när det byggs så mycket i kommunen.

(NY) Byggnader: Från och med 1 januari 2022 ställs krav på byggherren att upprätta en klimatdeklaration vid uppförande av byggnad. Ställer kommunen i sin roll som byggherre krav på gränsvärden med maximalt utsläpp av växthusgaser från byggnader som uppförs?

Krav: Dokumentation på kravställningen ska finnas som allmänheten kan ta del av.

Svarsalternativ: Ja / Nej/ kommunen har ej agerat byggherre under året

Täby kommuns svar	Ett hållbart Täbys svar
Kommunen har ej agerat byggherre under året Minst miljöbyggnad silver har gällt tidigare vid all nybyggnad i kommunens regi. Nya riktlinjer för klimatdeklaration är under framtagande.	Täby kommun är byggherre för den nya simhallen som ska stå klar under året. Miljöbyggnad silver gäller för den. Klimatdeklaration har inte gjorts (sannolikt för att bygget påbörjades tidigare).

Livsmedel: Har kommunen ett systematiskt arbete för att minska klimatpåverkan från livsmedel i kommunens matserveringar (förskola, skola, äldreboende och liknande)?

Krav: Arbetet ska vara dokumenterat och allmänheten ska kunna ta del av det. Arbetet ska innefatta mätning av klimatpåverkan där en minskning ska kunna påvisas. Även upphandlade matserveringar ska inkluderas. Arbetet ska vara aktuellt, pågående och med regelbunden uppföljning.

Täby kommuns svar	Ett hållbart Täbys svar
Ja	Nej Vegetariskt alternativ serveras men EHT har inte kunnat hitta någon uppföljning kring detta eller någon redogörelse för

Vegetariskt alternativ erbjuds alltid vid kommunens matservering. Uppföljning sker årligen i miljöbokslut.	ett systematiskt arbete eller mätning av klimatpåverkan där minskning påvisas, såsom kravet är ställt. I miljöboksluten för åren 2019-2021 nämns inte klimatpåverkan från livsmedel över huvud taget. 30 % av livsmedlen som serveras ska vara ekologiska.
--	--

(NY) Lokalt lantbruk: Har kommunen ett systematiskt arbete för att främja ett hållbart jordbruk eller skogsbruk (beroende på kommunens areal) som hjälper och stöttar lokala lantbrukare i deras arbete?

Krav: Arbetet ska vara dokumenterat och allmänheten ska kunna ta del av det. Arbetet måste vara övergripande och får ej enbart innefatta enstaka åtgärder. Får ej enbart innebära information vid tillsynsträffar, ska vara aktuellt, pågående och med regelbunden uppföljning. Exempel på hållbarhetsfaktorer inom jordbruket är minskad användning av kemiska växtskyddsmedel, förbud mot slamspridning på jordbruksmark, åtgärder för minskad övergödning, främja naturbetesmarker och våtmarker. Exempel för hållbart skogsbruk är åtgärder som gynnar biodiversitet, särskilda åtgärder i samband med avverkning eller hyggesfritt skogsbruk.

Täby kommuns svar	Ett hållbart Täbys svar
Ja Täby kommuns skogar, parker och övrigt markinnehav sköts alltid med beaktande av biologisk mångfald. Bland annat vägleds arbetet av Skogsvårdsplan, Landskapsplan och Grönplan.	Nej Kommunens aktiva arbete med biologisk mångfald existerar främst på pappret och på utvalda mindre platser där tex ängsskötsel sker samt vid de nya dammarna för omhändertagande av dagvatten. Frågan gäller även andra aktörers verksamhet. Kommunen har inget arbete som gäller utöver kommunens egna ägor. Dock äger kommunen stora delar av marken i kommunen och något större jord- eller skogsbruk bedrivs inte, så frågan är inte särskilt relevant.

(NY) Cirkulär ekonomi: Har kommunen ett systematiskt arbete för IT-upphandling som innefattar krav på längre livslängd och möjligheter att återanvända IT-produkter inom kommunens verksamheter?

Krav: Arbetet ska vara dokumenterat och allmänheten ska kunna ta del av det. Arbetet ska innefatta hela den kommunala verksamheten, även de kommunala bolagen. Det ska finnas mätningar som visar att konsumtionen minskar. Arbetet ska vara aktuellt, pågående och med regelbunden uppföljning.

Täby kommuns svar	Ett hållbart Täbys svar

<p>Ja</p> <p>Kommunen har haft avtal med ett företag, Inrego AB, som återanvänder all IT-utrustning. Uppföljning görs löpande. Obs, ny upphandling av tjänsten är under framtagande.</p>	<p>Nej</p> <p>Vi förstår det som att Inrego förvisso tar hand om den begagnade utrustningen men att denna säljs vidare och inte används inom kommunens verksamhet. Kommunen verkar inte heller köpa begagnad utrustning från företaget. EHT har inte kunnat finna något av det som nämns i frågans kravställning.</p> <p>Kommunen har för övrigt under våren-22 avslagit en motion om att upprätta en strategi för Cirkulär ekonomi.</p>
--	--

Energi: Köper kommunens verksamhet in 100 procent förnybar miljömärkt energi (el och värme)?

Krav: Även spetsvärmen ska vara 100 procent förnybar. Ska innefatta hela den kommunala verksamheten, även kommunala bolag.

Täby kommuns svar	Ett hållbart Täbys svar
<p>Ja</p> <p>Elleverantörer garanterar 100% förnybar el och all oljeuppvärmning av kommunala byggnader (inkl spetsvärme) har biokonverterats 2021. Fjärrvärmen är 100% biobaserad.</p>	<p>ingen kommentar</p>

Energieffektivisering: Har kommunen ett systematiskt arbete för att minska energianvändningen i den kommunala verksamheten?

Krav: Arbetet ska vara dokumenterat och allmänheten ska kunna ta del av det. Energieffektiviseringen ska vara minst 1,5 procent per golvyta i byggnader/ per år (sammanlagt 7,5 procent under den senast tillgängliga 5-årsperioden). Arbetet ska innefatta hela den kommunala verksamheten, även de kommunala bolagen, ska vara aktuellt, pågående och med regelbunden uppföljning.

Täby kommuns svar	Ett hållbart Täbys svar
<p>Ja</p> <p>Länk till Miljöbokslut</p> <p>En årlig investeringsbudget avsätts för energieffektivisering i kommunens fastigheter.</p>	<p>Ja</p> <p>Detta verkar vara uppfyllt även om redogörelsen i bokslutet inte redovisar exakt detta.</p>

Kapitalförvaltning: Har kommunen ett systematiskt arbete för att ställa hållbarhetskrav på sina placeringar?

Krav: Arbetet ska vara dokumenterat och allmänheten ska kunna ta del av det. Arbetet ska innefatta befintligt placerat kapital samt framtida placeringar, vara aktuellt, pågående och med regelbunden uppföljning.

Täby kommuns svar	Ett hållbart Täbys svar
Ja Klusterbomber, personminor, kemiska och biologiska vapen, kärnvapen, vapen och/eller krigsmateriel, alkohol, tobak, kommersiell spelverksamhet, pornografi. Finanspolicy	Nja (ja på social hållbarhet) EHT noterar att hållbarhetskrav för miljö och klimat helt saknas i kommunens svar. Finanspolicyn revideras i juni 2021 och innehåller nu skrivningen "investeringar i branscher som motverkar de globala hållbarhetsmålen i <u>möjligaste mån</u> bör undvikas".

Naturvård: Har kommunen ett systematiskt arbete som säkerhetsställer att värdet av ekosystemtjänster vägs in i beslutsprocessen vid exploatering av mark?

Krav: Arbetet ska vara dokumenterat och allmänheten ska kunna ta del av det. Ska uppfyllas i alla projekt. Det ska vara aktuellt, pågående och med regelbunden uppföljning.

Täby kommuns svar	Ett hållbart Täbys svar
Ja I samtliga detaljplaner tas hänsyn till möjligheterna att ekosystemtjänster. Uppföljning sker projektvis löpande.	Det är oklart hur detta sker och vilken vikt ekosystemtjänsterna tillmäts i praktiken.

Kemikalier: Har kommunen en politiskt antagen kemikalieplan (eller motsvarande systematisk strategi) för att fasa ut och/eller minska användningen av farliga kemikalier i den kommunala verksamheten?

Krav: Arbetet ska vara dokumenterat och allmänheten ska kunna ta del av det. Arbetet ska innefatta hela den kommunala verksamheten, även de kommunala bolagen, vara aktuellt, pågående och med regelbunden uppföljning. Får ej enbart innefatta plastbantning.

Täby kommuns svar	Ett hållbart Täbys svar
Ja Länk till Kemikalier i vardagen	Ja Information finns på angiven länk.

(NY) Upphandlingar: Hur stor del av kommunens upphandlade produkter har krav på att de ska vara miljömärkta eller hållbarhetscertifierade?

Krav: Arbetet ska vara dokumenterat och allmänheten ska kunna ta del av det. Arbetet ska innefatta hela den kommunala verksamheten, även de kommunala bolagen. Det ska vara aktuellt, pågående och med regelbunden uppföljning.

Svarsalternativ: 0 procent/ 1-20 procent/ 21-40 procent/ 41- 60 procent/ 61- 80 procent/ 81- 100 procent

Täby kommuns svar	Ett hållbart Täbys svar
1-20 % Hög kvalitet inom alla upphandlingar ska eftersträvas samtidigt som kostnaderna inte får skena.	Kommunen har under våren -22 avslagit en motion om att systematiskt ställa klimatkrav vid upphandlingar.

(NY) Parisavtalet/artikel 12: Arbetar kommunen aktivt med att stärka utbildning och yrkesutbildning om klimatförändringarna samt öka allmänhetens medvetande, delaktighet och tillgång till information i frågor som rör klimatförändringarna?

Krav: Arbetet ska vara dokumenterat och allmänheten ska kunna ta del av det. Får ej enbart innefatta information på hemsida. Arbetet ska vara aktuellt, pågående och med regelbunden uppföljning.

Täby kommuns svar	Ett hållbart Täbys svar
Ja Arbetet bedrivs dels i form av allmän klimatrelaterad information på bla taby.se, och genom media, samt inom skolverksamheten där klimatfrågan lyfts i alla ämnen. Dessutom bedriver kommunen en aktiv och uppsökande energi- och klimatrådgivningsverksamhet.	Nej Det arbete som kommunen nämner i sitt svar är inte tillräckligt för att uppfylla enkätens krav och möter inte i någon nämnvärd utsträckning kraven i artikel 12 i Parisavtalet. Att klimatfrågan lyfts i alla ämnen har inget med kommunens verksamhet att göra, det är del av kursplanerna. I kommunens bilaga med information till medborgarna som regelbundet införs i tidningen Mitt I har klimatet inte nämnts en enda gång under de senaste tre åren. Undantaget är en årlig Miljödag och ett Miljöpris som delas ut samt att kommunen erbjuder energi- och klimatrådgivning som en delad tjänst mellan 27 kommuner i Stockholmsregionen. Kommunen har

	<p>även anordnat webinar kring solpaneler.</p> <p>Ett hållbart Täby har återkommande sökt dialog och delaktighet i arbetet med klimatomställningen utan resultat. Nu senast har vi bett att få bli delaktiga i den nya klimatstrategi som ska tas fram.</p>
--	---

Samhällsplanering/utsläppsminskning: Har kommunen ett systematiskt arbete för att utveckla samhällsplanering för att minska klimatpåverkan?

Krav: Arbetet ska vara dokumenterat och allmänheten ska kunna ta del av det. Arbetet ska syfta till att bygga ett "klimatsmart samhälle" som underlättar för befolkningen att kunna leva fossilfritt. Arbetet ska bidra till energieffektivisering och hållbar mobilitet genom att minska transportbehov, underlätta transporter som är fossilbränslefria, främja gång och cykel samt kollektivtrafik liksom bygga på ett sätt som främjar minskad klimatpåverkan. Arbetet ska vara aktuellt, pågående och med regelbunden uppföljning.

Täby kommuns svar	Ett hållbart Täbys svar
<p>Ja</p> <p>Hänvisning till taby.se för relevanta styrdokument såsom bland annat Framkomlighetsstrategi, ÖP 2050, Grön resplan, Cykelplan, Kollektivtrafikplan.</p> <p>Uppföljning sker i den ordinarie verksamhetsplaneringsprocessen, dels genom kommunens miljöbokslut.</p>	<p>Nej</p> <p>Det finns inga uttalade mål om ett klimatsmart samhälle eller om hållbar mobilitet i varken ÖP eller Framkomlighetsstrategi. I Parkeringsstrategin som är daterad 2013 finns möjligheten att använda sig av Grön resplan för att påverka parkeringsnormen. Vi ser inte hur nämnda styrdokument faktiskt styr samhällsplaneringen mot en hållbar utveckling.</p> <p>Kommunen har de senaste åren gjort flera olämpliga stadsplanerings-åtgärder som prioriterar bilens framkomlighet framför cykel och gående. Exempel är vägarna runt Täby centrum, Roslags Näsby trafikplats samt Arninge centrum.</p>

Samhällsplanering/ klimatanpassning: Har kommunen ett systematiskt arbete för att utveckla samhällsplaneringen för att anpassas till framtida klimatförändringar?

Krav: Arbetet ska vara dokumenterat och allmänheten ska kunna ta del av det. Arbetet ska syfta till att bygga ett "klimatrobust samhälle". Arbetet ska bidra till att utveckla samhällets byggande och förmåga att anpassas till framtiden, t ex genom tekniska skydd och åtgärder i byggnader, minskad andel hårdgjord yta,

mångfunktionella gröna och blå strukturer (träd, grönområden, vattendrag och dammar) mm. Arbetet ska vara aktuellt, pågående och med regelbunden uppföljning.

Täby kommuns svar	Ett hållbart Täbys svar
Ja Arbete bedrivs genom Översiktsplan, verksamhetsplanering och ordinarie sektorsarbete inom trygg- och säkerhet (risk- och sårbarhetsanalyser), detaljplanering, dagvattenhantering, VA	Ja Här finns ett pågående arbete.

Klimat / Koldioxidbudget: Har kommunen identifierat sitt utsläppsutrymme i förhållande till den globala koldioxidbudgeten för att vara i linje med Parisavtalet?

Krav: Arbetet ska vara dokumenterat och allmänheten ska kunna ta del av det. Arbetet ska inkludera kartläggande av ackumulerande utsläpp av koldioxid för att fastställa vad som krävs för att nå Parisavtalets mål.

Svarsalternativ: Ja arbetet är genomfört/ Nej men arbetet är påbörjat/ Nej

Täby kommuns svar	Ett hållbart Täbys svar
Ja arbetet är genomfört Täby har identifierat utsläppsutrymmet dels genom egna beräkningar dels genom kommunens andel av den regionala koldioxidbudgeten. Ett målmedvetet arbete har länge bedrivits för att minska kommunens klimatavtryck och uppnå klimatmålen.	På kommunens hemsida hittar man en koldioxidbudget som säger att utsläppen inom kommunen ska minska med 14% om året. Dock ingen information om hur det ska gå till. Beräkningar som indikerar vilka åtgärder som skulle vara effektiva saknas helt.

A) Följdfråga: Om ja, på koldioxidbudget.

Har kommunen sammanställt vad som behöver göras för att minska utsläppen i enlighet med kommunens utsläppsutrymme för att nå Parisavtalet mål?

Krav: Arbetet ska vara dokumenterat och allmänheten ska kunna ta del av det. Arbetet ska vara aktuellt.

Täby kommuns svar	Ett hållbart Täbys svar
Ja	Nej Någon plan för detta finns inte för oss att ta del av.

B) Följdfråga: Om ja, på koldioxidbudget.

Har kommunen genomfört åtgärder för att minska utsläppen i enlighet med kommunens utsläppsutrymme för att nå Parisavtalets mål?

Krav: Arbetet ska vara dokumenterat och allmänheten ska kunna ta del av det. Arbetet ska vara aktuellt. Åtgärderna ska visa på minskade koldioxidutsläpp.

Täby kommuns svar	Ett hållbart Täbys svar
Ja Länk till Klimat och miljö	Nej Kommunen saknar en plan för att uppnå målen i Parisavtalet. Viss minskning av utsläppen har skett inom kommunen. Kommunen saknar stora industrier och måste arbeta hårt för att minska utsläppen från exempelvis transporter. Den Klimat- och energistrategi som det hänvisas till i vissa fall är ej uppdaterad sedan 2020. De övriga styrdokument som hänvisas till av kommunen saknar kvantitativa mål på utsläppsminskningar samt åtgärder med beräkningar på förväntade utsläppsminskningar. Ett glädjande besked är att kommunen har beslutat att ta fram en (ny) klimatstrategi, men en aktuell sådan finns alltså inte på plats idag.

C) NY) Följdfråga: Om ja, på koldioxidbudget.

Har kommunen uppdaterat koldioxidbudgeten minst en gång sedan den genomfördes för att kunna utvärdera hur kommunen ligger till i enlighet med kommunens utsläppsutrymme för att nå Parisavtalets mål?

Krav: Arbetet ska vara dokumenterat och allmänheten ska kunna ta del av det.

Täby kommuns svar	Ett hållbart Täbys svar
Nej	Nej, koldioxidbudgeten är nyligen framtagen.